

Linköping.

Från Linköpings nuv. stadsområde i trängre mening — Nykvarn då ej inräknat¹ — äro från äldre tid tre runstenar bekanta: Ög 128 S:t Lars kyrkas härbärgeshus, Ög 129 »Modis gård», »utom Hunnebergs-Tullen», samt Ög 130 »Linköpingz Stadz Scholmästaregård». I *Bautil* ha de numren 851—3.²

Av dessa stenar finnes numera endast en bevarad, Ög 128. Som ett nytt fynd, Ög 270, synes man däremot berättigad att uppföra åtminstone en av de genom brottstycken representerade tidigt-kristna gravkistorna från Linköpingskyrkorna, nämligen den genom bl.a. ett gavelfragment bestyrkta från S:t Lars kyrka.³

Vilket värde, som skall tillmätas en uppgift, att vid restaureringen av Linköpings slott under 1930-talet en runsten av 0,3—0,4 meters tvärsnitt tillvaratagits, måste lämnas oavgjort.⁴

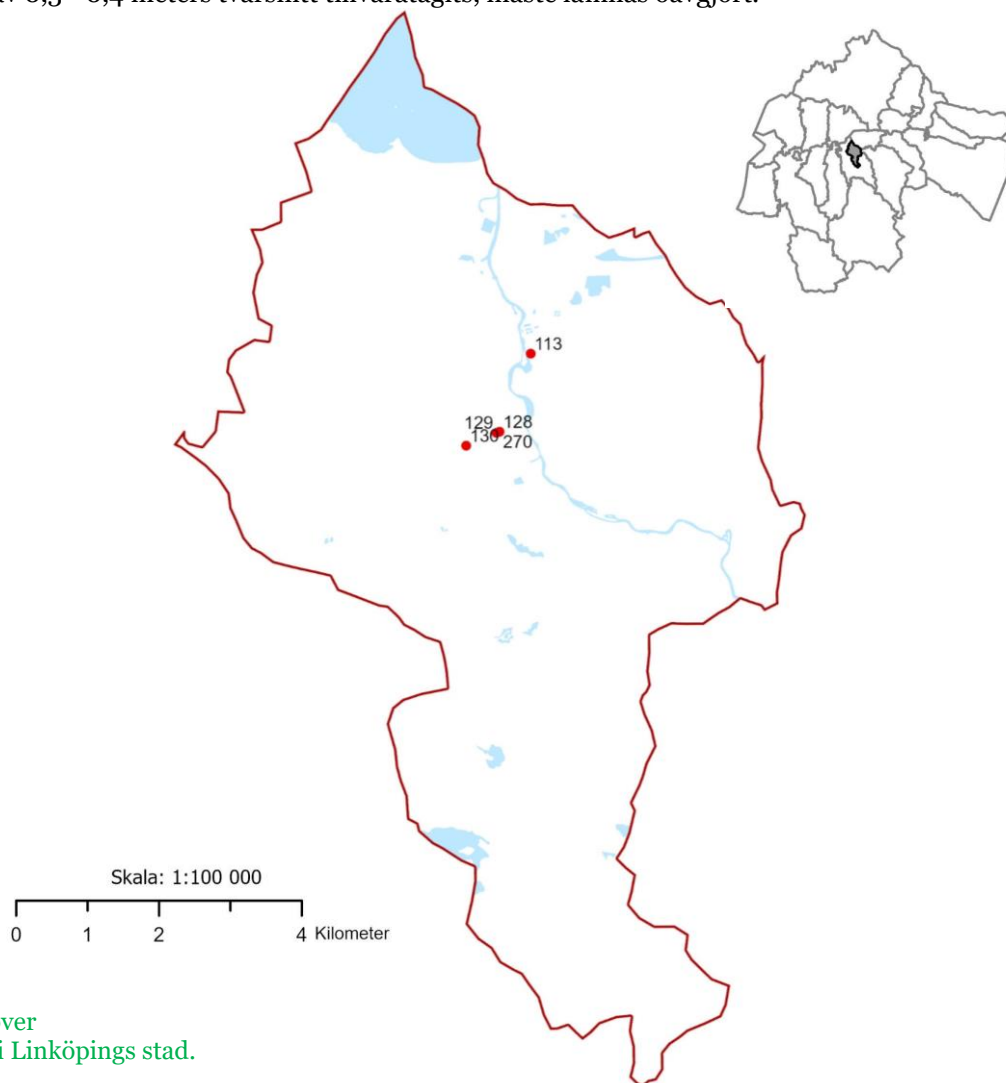

Fig. 132. Karta över runinskrifterna i Linköpings stad.

¹ Nykvarnstenen, Ög 113, beskrivs under Hanekinds härad.

² Utöver dessa stenar finns i O. Celsius samlingar (Uppsala universitetsbibliotek, signum R 554) en teckning och beskrivning av en runsten från S:t Lars kyrka, som varken Brate eller Nordén hade kännedom om.

³ [Nordéns fotnot] Ett annat likartat sarkofagbrottstycke från Domkyrkan, märkligt ej minst därför att det har rester av den ursprungliga målningen bevarade, faller utanför ramen av detta arbete, emedan dess inskrift är utförd med latinska majuskler (förmodligen vårt lands äldsta inskrift i latinskt språk och latinsk skrift). Då hällen är av stort intresse för kännedomen om den målningsteknik, som tillämpats vid utsmyckningen av 'Eskilstunakistornas' hällar, anför jag här Gustaf Hallströms beskrivning av Linköpingshällen, en på bägge sidor ornerad kalkstenshäll, anträffad vid undersökningar i Domkyrkan åren 1915—16: »Orneringstekniken — är platt relief av bandslingor och inskriftsband. Inskriftens band äro röda, mot vilka bokstäverna sticka av mörka, möjligen färgade mörkblått. Resten av stenens yta, inräknat en ändslinga, är blå med spår av rött i konturerna. Stenens motsatta sida har i allmänhet gråblå bottentön, utom å en större upphöjd yta, som är röd. F.ö. ses endast osäkra spår av röda orneringskonturer, men väl små röda färglickor här och var». Gustaf Hallström, *Böra runstenar och hällristningar uppmålas?* i *Fornvännen* 1931, s. 265; Sigurd Curman, *Linköpings domkyrka, undersökningsarbetena 1911—16*, tr. i *Meddelanden från Östergötlands fornminnes- och museiförening* 1918, s. 10-11. Hällen är även avbildad i Kraft och Lindberg, *Linköpings stads historia*, I (1946). Den är deponerad i STHM, inv.-nr 15889.

⁴ [Nordéns fotnot] Uppgiften lämnades mig i juli 1945 av hr Ragnar Flood, under en följd av år verksam vid kulturhistoriska restaureringsarbeten i landskapet, i samband med att han demonstrerade den upptäckta av runristningen i Björkebergs kyrka, som han då just hade gjort. Han meddelade mig: »Vid restaureringen av slottet i Linköping hade vid schaktningar i parken, då terrasserna anlades, mellan dammen och slottet, upptagits en del sten. Då hr Flood efter vanan övergick dessa schaktmassor, tillvaratog han en mindre sten med 30—40 cm:s diam., i vilken runor voro inhuggna. Han anmälde fyndet för vederb. tjänsteman i stadens tjänst, vilken förde uppgiften vidare till intendenten Cnattingius i Östergötlands museum. Man tog vara på stenen». Då jag om denna sak rådfört mig med intendent Cnattingius, har han meddelat mig, att han ej nu kan erinra sig saken, och att någon sådan sten ej förvaras i museet. Däremot hade vid slottets restaurering tillvaratagits ett stenfragment med latinsk majuskelskrift. [Brev från Cnattingius till Nordén, 7/7, 1945, Nordéns arkiv på Stiftsbiblioteket i Linköping.] Hr Flood vidhåller emellertid sin uppgift, att den av honom anträffade stenen hade tydligt huggna runor.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.